

Cubansk kabale

Først lempede USA på embargoen, og så døde Fidel Castro. Ingen ved, om Trump vil fortsætte den venlige kurs, og hvad El Comandantes død vil betyde. Alt imens 11 mio. cubanere holder vejret, slår antallet af turister alle rekorder. Vi tegner et portræt af Cuba, efter Fidel Castro er væk

TEKST OG FOTO CHRISTIAN MARTINEZ

Musikken stoppede på Cuba, den dag Fidel Castro døde. Bogstaveligt talt: Da Castros lillebror og Cubas nuværende præsident, Raúl Castro, tonede frem på statsligt tv i november sidste år og meddelte, at landets leder gennem et halvt århundrede var død, blev der erklæret ni dages landesorg med indlagt forbud mod at nyde alkohol eller musik, to af cubanernes foretrukne fritidssysler.

“Selv i døden fucker han med os,” gryntede en taxichauffør i Havana med et skævt smil.

Han lod radioen i hyrevognen – en kongebå Chevrolet fra 1956 – spille salsa for fuld skrue alligevel, mens han lejlighedsvist spejdede i bakspejlet efter patruljevogne. En overtrædelse af forbuddet betød nemlig i teorien en stor bøde og en tur i detentionen.

Selvom alt åndede fred og ro i Havana, så var der alligevel krusninger på overfladen: Lidt mere politi på gaden og måske en større overfølsomhed over for ballademagere. Ifølge The Economist blev den cubanske dissident og graffitikunstner Danilo Maldonado Machado arresteret få timer efter Castros død, alene fordi han sprayede “Se fue” (“han er væk” eller “han er smuttet”) på en husmur.

I mellemtiden herskede en lidt mat 1. januar-stemning over Cuba. Boulevarden ud til Revolutionspladsen, hvor Castro engang holdt sine timelange dundertaler, blev få dage efter nyheden om mandens død midlertidigt afspærret, mens myndighederne forberedte det begravelsesoptog, der skulle bringe Castros aske til Santiago 800 km mod øst.

Gaderne genlød ikke som ellers af son cubano, den musikgenre som Buena Vista Social Club gjorde verdensberømt, eller gavflabet X-rated reggaeton, som yngre cubanere svinger hofterne til. Turister gik rådvilde rundt i den tropiske varme og søgte ly i air condition-afkølede hotelbarer, der diskret omgik alkoholforbuddet og serverede Cuba Libres uden at ryste på hånden.

I Havana Vieja, den gamle bydel, kunne man fra halvt åbne døre ind til folks stuer høre voice-overen på de dokumentarfilm, som blev transmitteret på de statslige tv-kanaler i et endeløst loop. Som var

Cubas ikoniske amerikanerbiler triller stadig rundt i gaderne. Mange er dog sminkede lig med en Lada-motor under kølerhjelm, for der er ingen reservedele at få.

Gademusikanter i byen Trinidad foretrækker, at man tipper i turistvalutaen CUC i stedet for landets egen peso.

myndighederne bange for, at cubanerne skulle glemme manden, der siden 1959 har styret Cuba med jernhånd (om end kræften i 2006 tvang Fidel til at overlade magten til Raúl, der formelt har regeret siden 2008). En kvinde sad på en trappe med et album med gamle avisfotos af Fidel, som hun havde klippet ud og nøjsommeligt klistret ind i albummet gennem årene.

“Selv hvis man ikke er tilhænger af styret, så er mange cubanere erklærede fidelistas. Han var en slags landsfader, og hans død efterlader et tomrum. Mange af os har jo aldrig kendt til andet,” lød det fra en nabo, en ung cubansk kvinde, der driver et casa particular, et bed & breakfast.

Netop den type hoteller er blomstret op på Cuba i kølvandet på Raúl Castros reformer, der i 2008 blandt andet gav cubanerne retten til at købe en række elektroniske varer som dvd'er, mikrobølgeovne og mobiltelefoner, samt at leje værelser på hoteller og feriesteder. Reformen gjorde det også nemmere for iværksættere at drive restaurant, såkaldte paladares, og casas particulares, der lader cubanere udleje værelser til turister: Der findes i dag over 20.000 af den slags minihoteller, der udlejer værelser for godt 175 kr. om dagen. Den slags batter i en økonomi, hvor den gennemsnitlige månedsløn er 100 kr., hvad enten man er uddannet læge eller gadefejer.

Amerikanerne kommer – måske

De mange casas particulares er også en kærdkommen hjælp for en statslig cubansk turistindustri, der er blevet taget på

sejnen: I Havanas Jose Martí-lufthavn er det ikke unormalt, at passagerer må vente fire timer på at få udleveret deres bagage, og hotelkapaciteten er på samme måde presset: I resorts som Varadero øst for Havana er priserne skruet en tredjedel i vejret i forhold til sidste år.

Rekordmange turister besøgte Cuba i 2016 – over 3,5 mio. – og det tal ventes at stige. På Cuba er man forsigtigt optimistisk, efter at USA's Barack Obama som den første siddende amerikanske præsident i 88 år i marts 2016 var på statsbesøg. “Hvad så, Cuba? Er lige landet her, ser frem til at møde og høre direkte fra det cubanske folk,” skrev Obama kækt på Twitter efter ankomsten til Havana.

Det historiske besøg var resultatet af et diplomatisk tøbrud, som blev indledt i 2014, da Obama og Raúl Castro erklærede, at USA og Cuba ville genetablere diplomatisk kontakt efter et halvt århundrede i kummefrysere. Siden har USA åbnet en ambassade i Havana og lempet på nogle af de økonomiske sanktioner. Cuba er dog – takket været modstand i den amerikanske kongres – stadig underlagt en embargo, som blev indført, efter Fidel Castro tog magten i 1959.

Det har de ikke glemt i Havana: På indfaldsvejen til lufthavnen står et kæmpe billboard med billedet af en løkke og ordene: “Embargoen – historiens længste folkemord”. På samme slide landevej er også malet to andre budskaber på en mur: “Amo esta isla” (jeg elsker denne ø), efterfulgt af et mere lakonisk: “Socialismo o Muerte” (socialisme eller døden).

HVORNÅR SKAL DU REJSE TIL CUBA?

Cuba har et varmt og tropisk klima med en gennemsnitstemperatur på ca. 24 grader, men i januar og februar kan temperaturen falde ned til 15 grader. Tørtiden er fra november til april, regntiden fra maj til oktober. Der er flest turister fra midt december til midt marts, samt juli og august, hvilket betyder øget pres på hoteller og casas particulares.

HVORDAN KOMMER DU DERTIL?

En tur/retur-billet til Havana koster fra 6000 kr. med f.eks. Air France eller KLM. Det er mere besværligt at rejse rundt på Cuba som uafhængig rejsende end mange andre rejsemål – især hvis man ikke taler spansk.

VI VED LIGE, HVOR DU SKAL HEN!

Det er ingen hemmelighed, at der er fire lande, som vi har en særlig passion for – og har haft det længe. Vi ved alt om, hvad der er værd at opleve i Australien, New Zealand, Canada og USA og ved også, hvor vigtig planlægning er for en succesfuld rejse. Fortæl os, hvad du vil opleve – så skræddersyr vi rejsen!

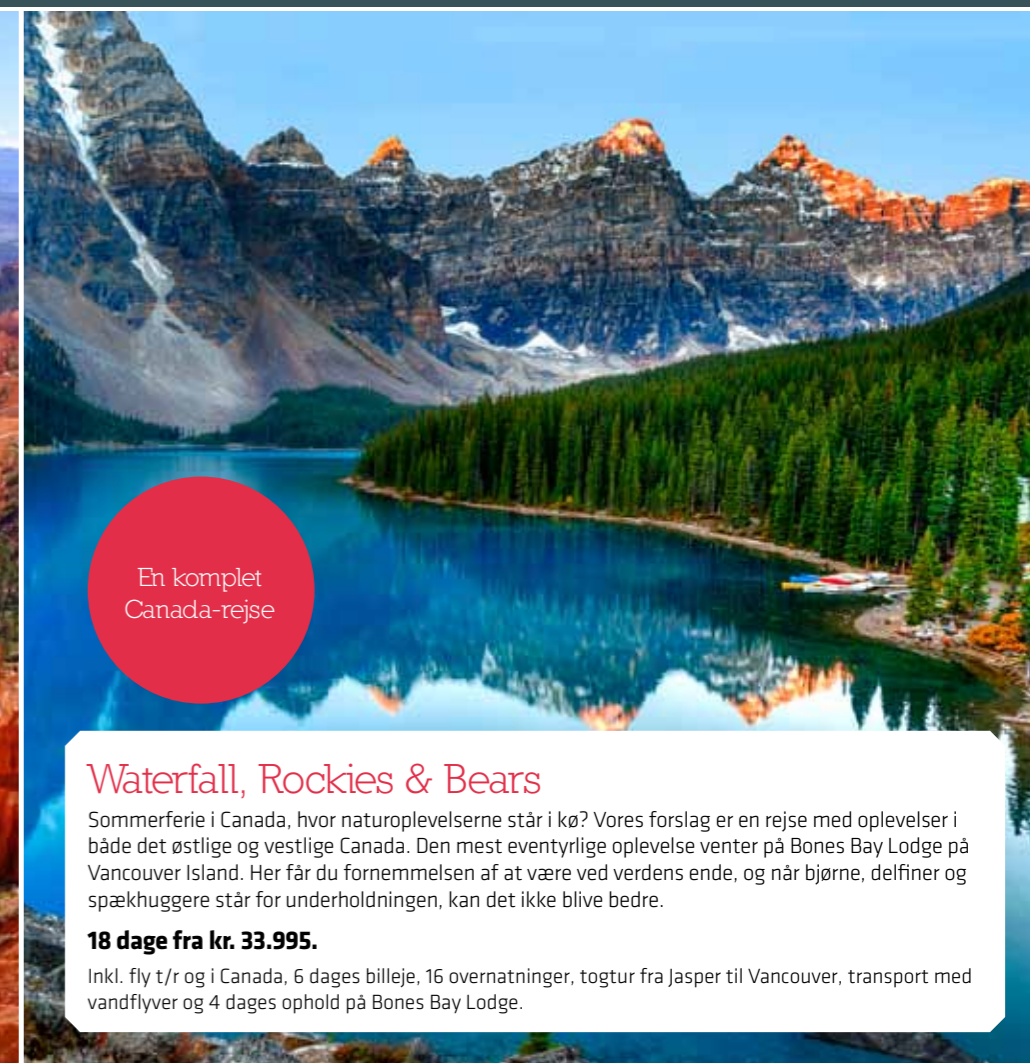
Vi har et stort udvalg af kørsels-ture i USA

Grand Tour of the West

USA skal opleves i bil! Vores forslag er en tur på 21 dage i det vestlige USA med de flotteste nationalparker. Vi har inkluderet flere af vores favoritter – Yosemite, Grand Canyon, Bryce og Zion. Oplev også San Francisco og Los Angeles, spillebyerne Las Vegas og Laughlin og Stillehavs-kysten med de maleriske byer. Inklusiv håndplukkede hoteller, hvor vi selv har boet.

21 dage fra kr. 20.695

Inkl. fly t/r, billeje med forsikringer, overnatning på hotel, udflugt til Alcatraz og kørselsvejledning på dansk.

En komplet Canada-rejse

Waterfall, Rockies & Bears

Sommerferie i Canada, hvor naturoplevelserne står i kø? Vores forslag er en rejse med oplevelser i både det østlige og vestlige Canada. Den mest eventyrlige oplevelse venter på Bones Bay Lodge på Vancouver Island. Her får du fornemmelsen af at være ved verdens ende, og når bjørne, delfiner og spækhuggere står for underholdningen, kan det ikke blive bedre.

18 dage fra kr. 33.995.

Inkl. fly t/r og i Canada, 6 dages billeje, 16 overnatninger, togtur fra Jasper til Vancouver, transport med vandflyver og 4 dages ophold på Bones Bay Lodge.

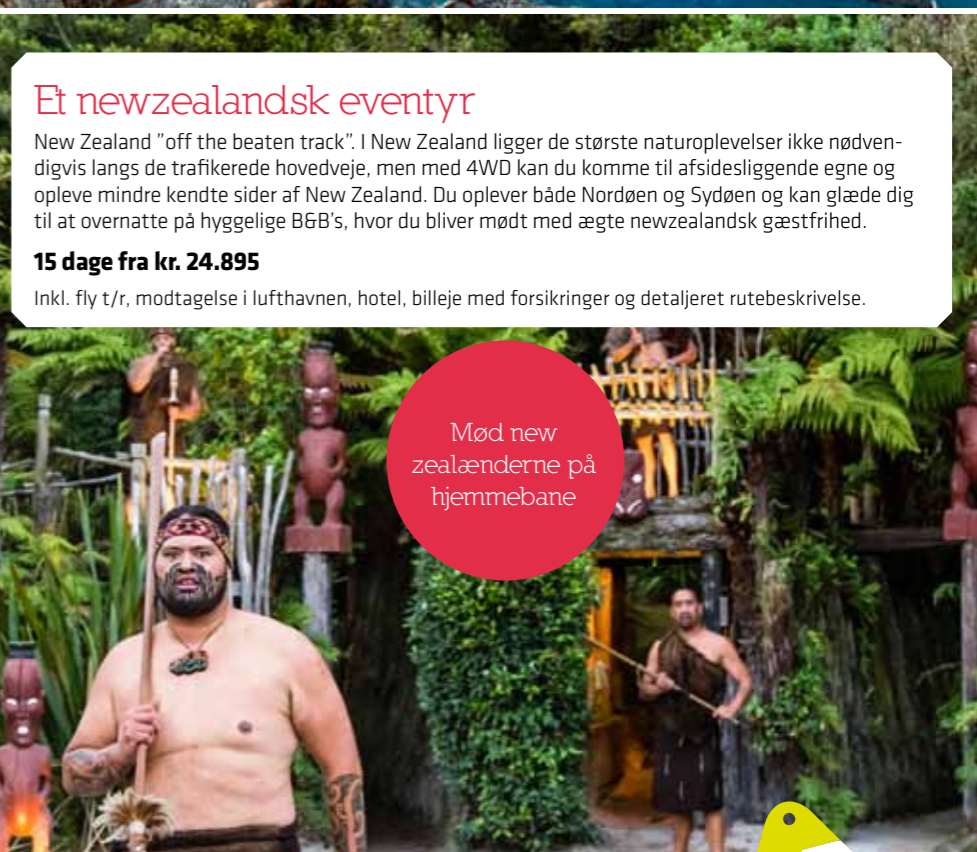
Australien – det bedste af østkysten

Der er oplevelser til en hel ferie på den australske østkyst. Vores forslag indeholder ophold i Sydney og en kørsels-tur nordpå langs kysten til Cairns. Næste del af rejsen er et eventyr! Et 4-dages krydstogt med “Coral Expeditions”, hvor der på alle måder bliver kræset for gæsterne om bord. Krydstogtet går til Great Barrier Reef med exceptionelle muligheder for at dykke.

23 dage fra kr. 28.500

Inkl. fly t/r og i Australien, 16 overnatninger på hotel, 9 dages billeje og 4 dages krydstogt med alle måltider og aktiviteter.

Spar kr. 2.075 når du rejser 1/4- 15/6

Mød newzealænderne på hjemmebakke

Et newzealandsk eventyr

New Zealand “off the beaten track”. I New Zealand ligger de største naturoplevelser ikke nødvendigvis langs de trafikerede hovedveje, men med 4WD kan du komme til afsidesliggende egne og opleve mindre kendte sider af New Zealand. Du oplever både Nordøen og Sydøen og kan glæde dig til at overnatte på hyggelige B&B's, hvor du bliver mødt med ægte newzealandsk gæstfrihed.

15 dage fra kr. 24.895

Inkl. fly t/r, modtagelse i lufthavnen, hotel, billeje med forsikringer og detaljeret rutebeskrivelse.

Ring til os på
70 22 66 00
Også lørdag 10-14

Gå på opdagelse i vores rejseunivers
risskovrejser.dk

Østergade 10, Randers | St. Kongensgade 62, København

RISSKOV REJSER
Din rejse – vores passion

Trods retorikken har normaliseringen i forholdet mellem de gamle koldkrigsfjender allerede nu betydet en stigning på 77 pct. i antallet af amerikanske turister. Der er tyve daglige flyafgange fra USA, og i maj sidste år sejlede det første krydstogtskib i over halvtreds år fra Miami til Havana. Det ankommer nu hver anden uge. De cubanske myndigheder har også åbnet for fem krydstogtskibe fra Royal Caribbean Cruises og Norwegian Cruise Line, der betyder, at verdens tre største krydstogtselskaber får adgang i 2017. Endelig har den amerikanske hotelkæde Starwood indgået en millionaftale med Cuba om at drive en række luksushoteller på øen.

Cuba "før det er for sent"

Hvad skal det hele ende med? Kun et fåtal af cubanerne tror på politiske omvæltninger i kølvandet på Castros exit. Dertil har Raúl Castro regeret for længe uden Fidels indblanding. El sistema, som cubanerne ofte kalder regimet, er solidt på plads. Det amerikanske præsidentvalg har desuden lagt en dæmper på forventningerne: Trump har ladet forstå i en serie tweets, at hans tilgang til Cuba er en ganske anden end Obamas. Vil han lade forholdet til Cuba køle til fordums frysepunkt for at tækes sit republikanske bagland og eksilcubanerne i Miami, eller vil han fortsætte reformkursen?

Mens Cuba og verden venter på Trump, skruer turistbranchen op for salgstalen om at opleve landet, "før det er for sent"

Cubanerne selv virkede påfaldende cool på valgaftenen og udsigten til Trump som præsident. Som om de var vant til, at politiske beslutninger træffes hen over hovedet på dem.

Mens Cuba og verden således venter på Trump, skruer turistbranchen op for salgstalen og klidchén om at opleve landet "før det er for sent" (underforstået, før amerikanerne "ødelægger" det hele). Herhjemme melder Danmarks største udbyder af Cuba-rejser, Stjernegaard, om stor interesse fra danske rejsende. Pt. har selskabet over 70 grupperrejser med dansk rejseleder om året. Men også amerikanerne føler trang til at se Cuba, før deres landsmænd vælter ind. Som The New York Times konstaterer i en reportage: "To Beat the Rush, Americans Rush to Cuba, Overloading Services."

Sådan opleves det ikke fra cubansk hold, hvor de fleste er enige om, at der gerne må skrues op for investeringerne og antallet af besøgende. På Havanas Malecon – en fascinerende 8 km lang promenade ud til Atlanterhavet – tager en turist et snapshot af et historisk rigmandspalæ, der i dag er reduceret til en ruinhob. Det ser godt ud på Instagram, men inde bag facaden bor der rent faktisk mennesker. Ifølge BBC styrter tre bygninger sammen i Havana hver dag, og ifølge en tidligere stadsarkitekt har 70 pct. af hovedstadens bygninger brug for omfattende renovering, 7 pct. er erklæret decideret uegnede til beboelse. Ingen tvivl om, at der er brug for udenlandsk kapital.

"Hvornår kommer I?" vil en cykelrickshaw gerne vide. ●

Krydstogtskib på vej ind i havnen i Santiago. Castro ligger i dag begravet på byens kirkegård.

Den smukke strand Playa del Este ligger en halv time øst for Havana.

7 TING DU SKAL VIDE INDEN AFREJSE

1. Cuba opererer med to valutaer: Cubansk peso (CUP) og cubansk konvertibel peso (CUC). Pesoen er den valuta, som den menige cubaner bruger, mens den konvertible peso giver adgang til at købe ind i butikker, hvor vareudbuddet er større. CUC er med andre ord den valuta, turisterne bruger. Som turist er der ingen grund til at veksle til CUP, da den som regel kun kan bruges til frugt og grønt på lokale markeder, lokal transport eller street food, som ikke kan anbefales, medmindre man vil straffe sine smagsløg med jordens måske ringeste pizza.

2. Medbring euro og et Visa-kort. Det er muligt at bruge Visa til at hæve i automaterne (ikke Mastercard), men husk, at der er gebyr på hver gang. Det er bedre at have kontanter med hjemmefra. Du skal ikke medbringe amerikanske dollar til Cuba, da der siden 2004 er indført et vekselgebyr på 10 pct. Du mister altså mange penge ved at veksle fra dollar til CUC. Banker, CADECA-vekselhuse samt større hoteller kan veksle euro til CUC.

3. Internet er en prøvelse. Vil man online, skal man købe et telekort med pinkode hos det nationale teleselskab ETECSA. Det koster 2 CUC for en time. Find et offentligt wifi-spot – i større byer er det omkring hovedpladsen – og log på. Forvent ikke, at forbindelsen er hurtig eller stabil. Det er bedst at logge på om morgenen, når serverne ikke er overbelastede. Download appen IMO, hvis du vil snakke/livechatte med folk i Danmark (der også skal downloade appen). Skype eller Whatsapps tale/videofunktion fungerer ikke på Cuba.

4. Casas particulares – en slags bed & breakfast i private hjem – er den bedste og billigste måde at overnatte på Cuba. Det koster typisk 25 CUC – 175 kr. – for et dobbeltværelse med eget bad. Nogle er tilknyttet Airbnb, men pga. dårligt internet er det ofte nemmere at spørge sig frem hos de lokale.

5. Transport. Busselskabet Viazul betjener det meste af Cuba og er det eneste selskab, som servicerer turister. Det er ikke muligt at booke online. Mød op på stationen inden – samme dag eller få dage inden – og køb billet. Er der udsolgt, må man vente eller alternativt benytte sig af de taxier, som ofte venter uden for terminalen og samler de passagerer op, som ikke kunne få billet til bussen (som regel til samme pris som busbilletten).

6. Du skal bruge visum til Cuba. Det koster knap 200 kr. ved personligt fremmøde på den cubanske ambassade i København.

7. Cigarer er en oplagt souvenir. Man bliver tilbudt "ægte" Cohiba-cigarer på gaden, på stranden og på pladser. Køb hos autoriserede forhandlere – eller via cubanere, du har tillid til. Ellers risikerer du at komme hjem med noget hø. Nok så vigtigt: Anskaf en humididor. Det tørre danske klima ødelægger tobakken, hvis ikke den opbevares ved den rette luftfugtighed og temperatur.

SOMMER I KROATIEN

Sommerferie på Profil Rejsers "eget skib"

Snorkling fra skibet

Korcula

Split

Øen Brač

DANMARKS BEDSTE
KRYDSTOGT-REJSEBUREAU
★★★★★
NR. 1
TRUSTPILOT

Bådferie i det azurblå Adriaterhav

Smukke øer, hyggelige havne og charmerende middelalderbyer

Fra/til Split | 7 nætter | Afrejse: 7. juli 2017

På dette krydstogt sejler vi langs den smukke Makarska Riviera i den sydlige del af Adriaterhavet. Undervejs lægger skibet til i havnene natten over, så der er rig mulighed for at gå på opdagelse i byernes hyggelige gader.

Sejladsen starter i Split, og undervejs besøger vi bl.a. den hyggelige by Makarska, idylliske Dubrovnik og øen Korcula, hvor den berømte opdagelsesrejsende, Marco Polo, blev født. Herfra sætter vi kurs mod den frodige og fashionable perle, øen Hvar. Videre til øen Brač med byen Bol og en af landets bedste strande. Herefter sejler vi tilbage til Split, hvor vi overnatter ombord på skibet.

Sejlturen foregår med det lille skib MS Amalia fra det kroatiske rederi, Katarina Line, med plads til blot 36 gæster. Atmosfæren er afslappet og hyggelig, og det mindre skib giver rejsende mulighed for at udforske den fantastiske natur og de maleriske byer, mens der sejles fra ø til ø. Vi bader, snorkler og svømmer direkte fra skibet – en unik måde at rejse på, hvor vi på en bekvem måde kan opleve det sande Kroatien.

Du får:

- Fly København - Split t/r med 1 stop
- Overnatning på hotel i Split
- Transfer fra lufthavn - hotel - skib t/r
- Halvdagsudflugt på hjemrejsedagen
- 7 nætters skærgårdskrydstogt
- Morgenmad og frokost på skibet
- Captain's Dinner
- Velkomstdrink og eftermiddags kaffe/te
- Byvandring med lokal guide i Dubrovnik

Pris pr. person
i kahyt på nederste dæk fra kr.
11.395,-

Pris pr. person
i kahyt på øverste dæk fra kr.
12.195,-

Er du klar til at stævne ud på krydstogt? Ring og lad os hjælpe dig

profilrejser.dk/krydstogt · 78 75 29 87 · krydstogt@profilrejser.dk

Profil Rejser · Rosenørns Allé 29, 1. sal · 1970 Frederiksberg C

Medlem af Rejsegarantifonden nr. 2356

profil
rejser